ופ״ה הל׳ ב טוש״ע י״ד

מי כמו מעי כון: נח ב מיי׳ פי״א מהלי בכורים הלכה ז סמג

עשין המד טוש"ע י"ד

סימן שה סעיף ה: בש ג מיי׳ פ״ו מהלכות

טוש"ע אה"ע סימן כט

כעיף ו:

ם ד מיי פ"ו שם הלכה יו ופ"ג מהל' זכייה

ומתנה הלכה ח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' לח

סעיף ג: סא הוזחט מיי' פ״ז

לה"ע סי׳ כט סעיף ו:

מה ממי׳ פ״ה מהלי אישות הלכה כג

סמג שם טוש"ע שם סעיף

גליון חש"ם

גמ' מכסף מקנתו בכסף

הוא נקנה. ע"ל יד ע"ב

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה כילד דאמר

לה במנה זו ונמלח: (ב) ד"ה במנה וכו' חסר

דינר להשתה:

מהלכום אישום הלכה

הלכה אישות

א) [לקמן טו.], ב) [בכת"י נוסף: לא.], ג) פ״א לא נוסף: לא.], ג) פ״א לא ה״ק [וכן הוא בכת״י, ולפנינו ברש״ל], ד) [לקמן יופפינו בוש כן, ד) [נקמן כח:] ב"מ מז, ה) [לקמן מו.], ו) תוספתא דבכורות ה"ד, t) ול"ל ת) ["ליה" ליתא בכת"י. ושם: אמר לדידי שוי לי. וכ"ה ברש"ו, ט) [בכת"י דפו"ר: בתריסר. ועיין עב"ד], י) לקמן מו, ל) ע"ו לו. ע"ם גיטין עד. [ועה: עז.] לקמן ס: [ע"ש], () ["אמר רב" ליחא בכח"י. ול"ל אמר רבי. (רש"ש, מ"שון. מ) ומומפחל פ"ב עיש), מ) (חוספחם פייב היין, 2) (שטן, מ) (בכחיי: הייק, 2) (שיק לדף 1:), פ) (ביימ מו עיא), 3) (שטן, ק) (בדפו"ר: דאודרי. וער מסהיש לקמן יב ע"א), ר) (יש להוסיף ונקנה. (רש"א, ע"ש), ש) (בייל "ביימרינון און (ישר), שונון ביימר), כדאמרינן], ס) [ועי׳ היטב מוס' גיטין לט: ד"ה משוס], א) [ועי מוס' פסחים מט: ד"ה אמר ומוס' ב"ב קי. ד"ה ולא ובחולין קלב. ד"ה רב], ב" (לעיל ז ע"א],

> תורה אור השלם ו. אָם עוֹד רַבּוֹת בַּשָּׁנִים לפיהן ישיב גאלתו מִבֶּסֶף מִקְנֶתוּ:

מוסף רש"י

פירות לא עבדי חליפין. כל דבר שאינו כלי ואפילו שוה הרבה (ב"מ m.). ומשום לפירי שכיחי נקט פירי (לקמן בח:). כאומר מעכשיו. על מנת כך וכך (לקמן ם:). דינר רע. שאינו יולא כי אם על ידי הדחק ולא דמי לדינר של נחושת שחינו יולא כלל (רש"י רי"ף).

מוסת תוספות

א. כתוס' טוך כתוכ. עבד כנעני נקנה כדתניא לקמן (כב:) וקונה את עצמו בחליפין כדמשמע בפ׳ השולח וכו׳. (עי׳ רש״ש). משום דחליפין דמי לכסף וכל היכא דכסף קני חליפין נמי קני לבר מאשה וכו׳. תוס׳ גיטין לט: ד״ה משום. ב. דאי ללישנא בתרא מנ״ל דבעינן מידי דקיץ דילמא שאני הכא רצריך שומא ולא סמכה בימי רב ורבי יוחנן וחד בימי רב אשי, והראשון היה כהן. תוס' ל"ד. ורב כהנא שאכל בשביל אשתו והו רב כהנא שגלה מבבל בתרא שלא היה כהן. תוס׳ חולין קלב. ד. בריטב"א ד"ה רב כהנא כתוב. רבמתנה עמ"ל מ"מ ה' סלעים שלמים נתן לו

ביה דכתיב גאולתו מכסף מקנתו: וכיון דלא קייך לא. וה"ק ואינו נקנה בתבוחה וכלים אלא א"כ קלץ דמיה: בתורת כסף וכו'. בתורת דמים הוא נקנה בין שנותנין עליו כסף בין שוה כסף בתורת דמים אקנו ולא בתורת חליפין שדרך לעשות חליפין בתבוחה וכלים כלים שנאמר (רות ד) שלף איש נעלו ותבואה נמי דכתיב (שם) כל דברש: ולרב נחמן דחמר. בפרק הזהב פירי לא עבדי חליפין אם נתן תבואה בתורת חליפין כמו סודר לקנות בהן שדה או שום דבר בחליפין לא קנו והאי כל דבר מפרש ליה" דהכל נקנה במנעל השתח ליכח למימר תורת תבואה וכלים היינו חליפין מאי איכא למימר: אלא לעולם. ואינו נקנה בתבואה וכלים דקאמר בדלית בהו שוה פרוטה: מקרבה הנחמייהו. מזומנין ליהנות מהם: לפדיון בני. לחמש סלעים של פדיון הבכור דכתיב (במדבר יח) ופדויו מבן חדש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים: לא אמר כלום. אפי׳ נתנו לכהן: כל כמיניה. כי אמר בחמש סלעים בחמיה: דשוי. ואפי׳ הכי קתני רישא לא אמר כלום הואיל ולא נישומו: לדידי שוי לי. אני שם אותו לעלמי ואקבלו בכך: דגברא רבה הוא. ולא אזיל בגילוי הרחש: מקובי. שם מקום: ונתן לה דינר. מיד מקודשת דקיבלה ליה לשם קידושין וע"מ שישלים תנאו: הרשות בידו. שאין הקידושין חלין עד שתקבל את כולו ואת אמרת מקודשת: במנה זו. דדעתה אכולה: דינר רע. לקמן מפרש: כילד דאמר (מ) במנה זו. ונמלא חסר דינר אינה מקודשת והיינו דקאמר רצה אחד לחזור הרשות בידו: מסתברא. דפרושי מפרש: השתה במנה סתם. תנה ליה דיכולים לחזור כל זמן שלא קבלה את כולה: במנה זו. ונמצא חסר (ב) דהשתא לא קבלה כולה מיבעי׳ דמלי הדרח: מונה והולך שחני. וחע"ג דאמר במנה סתם כיון דחזיתיה מונה והולך דעתה אכולה אצל כי לא נתן לה אלא דינר וקבילתיה ודאי לשם קידושין קבילתיה ועל מנת שישלים: דאישתכת ביני זוזי. ולא הכירה בו מתחילה שהיה מעורב ביניהם: היינו

דינר של נחשת. ואמאי מהודשת:

שוה כסף ככסף. גבי קידושין כסף כתיב ושוה כסף איתרבי ככסף אף שוה בסף דקיין. הא דאמרינן לקמן (דף יב.) ההוא גברא כדאמרינן לקמן ישיב לרבות שוה כסף הלכך כי כסף בעינן דקייץ: מכסף מקנחו. בעבד עברי כתיב: ישיב גחולחו. ישיב קרח יתירח הוא דמלי למכתב לפיהן גאולתו לרבות שוה כסף לענין פדיון וכאר ניהו חדיפין. אין עבד עברי נקנה בחליפין ולא קונה עלמו וכיון דמיפרוק ביה איקנויי נמי מקנה

אף שוה כסף נמי דקייץ אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא יימכסף מקנתו בכסף הוא נקנה ואינו נקנה בתבואה וכלים האי תבואה וכלים היכי דמי אילימא דלא מקנו בהו כלל ישיב גאולתו אמר רחמנא ״לרבות שוה שישיב מאולתו כסף ככסף ואי דלית בהו שוה פרומה מאי איריא תבואה וכלים אפי' כסף נמים אלא לאו דאית בהו שוה פרומה וכיון דלא קייצי לא יואידך ה"ק בתורת כִסף הוא נקנה ואין נקנה בתורת תבואה וכלים ומאי נינהו חליפין ולרב נחמן יידאמר פירות לא עבדי חליפין מאי איכא למימר אלא לעולם דלית בהו שוה פרוטה ודקאמרת מאי איריא תבואה וכלים אפי' כסף נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא כסף דאי אית ביה שוה פרומה אין אי לא לא אבל תבואה וכלים אימא ∘מדמקרבא הנאתייהו גמר ומקני נפשיה קא משמע לן אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא יעגל זה לפדיון בני טלית זה לפדיון בני לא אמר כלום עגל זה בחמש סלעים לפריון בני מלית זו בחמש סלעים לפריון בני בנו פרוי האי פריון היכי דמי אילימא דלא שוי כל כמיניה אלא לאו אף על גב דשוי וכיון דלא קייצי לא לא לעולם דלא שוי יוכגון דקביל כהן עילויה כי הא דרב כהגא שקיל סודרא "מבי פריון הבן אמר ⊕ליה לדידי חזי לי חמש סלעים אמר רב אשי לא אמרן אלא כגון רב כהנא דגברא רבה הוא וא ומיבעי ליה סודרא ארישיה אבל כולי עלמא לא כי הא דמר בר רב אשי זכן סודרא מאימיה דרבה מקובי שוי עשרה יבתליםר: יאמר רבי אלעזר יהתקדשי לי במנה ונתן לה דינר הרי זו מקורשת וישלים מאי מעמא כיון דאמר לה מנה ויהב לה דינר כמאן דאמר לה על מנת דמי יואמר רב הונא יאמר רב יכל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי מיתיביי התקדשי לי במנה והיה מונה והולך ורצה אחר מהן

דתרי רב כהנא הווג אי נמי י"ל דבשביל אשתו היה לוקח כדאשכחן בפרק הזרוע (חולין דף קלב.) רב כהנא אכל בשביל אשתוא: אבל כולי עלמא לא. וא״ת מאי טעמא דלא מהני מי גרע ממתנה ע"מ להחזיר דאמרינן לעיל (דף ו:) דשמה מתנה וי"ל דאין הכי נמי דמיגרע גרע דהתם איכא דבר חשוב דהוי מתנה אע"פ שנתן ע"מ להחזיר אבל הכא גבי פדיון לא היה שוה אותו סודר דחמש סלעים ומתחילה כשנתן לו לא יצא ידי נתינה:

דקדים בזוודא ש דאורדי יתיב רב שימי בר חייא וקא מעיין בה אי

בחליפין דמה שהוא קונהיי בכסף נפקא

לן מהאי קרא דמכסף מקנתו לקמן

(דף יד:) אבל עבד כנעני נקנה [ב]

בחליפין ש כדתניא בפ׳ השולח (גיטין

דף לט:) גבי שקל כומתה ושדה בה

אמר לה קני האי וקנה נפשך ומשמע

משום דהויא ליה כליו של מהנה לא

עשה ולא כלום אבל בכליו של קונה

קנתה ומתורת חליפין משמע ולא

בתורת כסף וכך פירש רבינו חננאל

שסים: מנא אמינא לה דתניא ענל

זה. ללישנא קמא מייתי ראיהב:

רב כהנא שקל סודרא בפדיון הבן.

כהן ותיתה דבסוף אלו עוברין (פסחים

דף מט.) משמע דלא היה כהן דקאמר

אי לאו דנסיבי כהנתא לא גלאי וי"ל

משמט הכל דרב כהנל היה

אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא לכאורה דומה דלא כרב יוסף:

השתא במנה סתם לא הוו קידושין במנה זו מיבעיא. ול״ת דלמא הא המ"ל דבמנה זו אע"ג דלא חזרה בה לא הוי קידושין כיון שנמלא חסרה ויש לומר דמרישה שמעת מינה כיון דבמנה סתם יכולה לחזור בה ולא אמרינן ישלים ו אלמא לא חלו

חלו הקידושין ואף ההשלמה לא מהניא

שהרי לא סמכה דעתה להשלמתו אלא

למנה שמראה לה והרי הוא חסר:

מנה

הגהות הגר"א [א] גמ' כגון רב כהנא הקידושין כלל עד שישלים הכי נמי כי אמר לה במנה זו ונמלא חסר לא

דנברא רבא הוא. נ"ב יידע למחולי אבל כ"ע לא כי הא דמר בר רב אשי כו'. כ"ה נירחת בה"ג ורמב"ח ימפרשים לענין שאין משום אונאה (ועמ"ש רבינו ניו״ד סי׳ ש״ה ס״ק ח): [ב] תום' ד״ה ומאי כו' עבד כנעני נקנה. נ״נ וקונה עלמו:

תום' ר"י הזקן

יי עגל זה. לכהן קאמר, שיקח העגל או הטלית בדמי פדיון בנו. ומבעי ליה סודרא. עגל וטלית לכל שהרי לכל אדם הן צורך, אבל (טלית) [סודר] אינו צריך לכל אדם, ולא מצי אלא מדבר שהוא צריך לו. שפעמים שאדם קונה הצורך. ה"ז מקודשת. מיד י ביקוי שוג מיר כשנתן לה הדינר ואינה יכולה לחזור בה, דהו״ל יכולה לחזור בה, דהו"ל כמאן דאמר לה הרי את מקודשת לי בדינר על ומיהו אם לא השלים לה המנה אינה צריכה גט נמצא שהוא יכול לחזור בו והיא אינה יכולה נתן לה פרוטה מקודשת י וישלים לה המנה. ואורחא

לחזור אפילו בדינר האחרון הרשות בידו יהכא במאי עסקינן דאמר במנה זו הא מדסיפא במנה זו רישא במנה סתם דקא תני סיפאי אמר לה התקדשי לי במנה זו ונמצא מנה חסר דינר או דינר של נחשת אינה מקודשת ידינר רע הרי זו מקודשת ויחליף "לא רישא וסיפא דאמר במנה זו ופרושי קא מפרש רצה אחד מהן לחזור אפי' בדינר האחרון הרשות בידו כיצד כגון דאמר לה במנה זו והכי נמי מסתברא דאי ס"ד רישא במנה סתם השתא במנה סתם לא הוו קידושי במנה זו מיבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלוי רישא שלא תאמר רישא במנה זו אבל במנה סתם הוו קידושין תנא סיפא במנה זו מכלל דרישא במנה סתם ואפילו הכי

מנה לא הוו קירושין רב אשי אמר מונה והולך שאני דרעתה אכוליה האי דינר של נחשת היכי דמי אי דידעה ביה הא סברה וקבלה לא צריכא דיהביה ®ניהליה בליליא אי גמי דאשתכח ליה ביני זוזי האי דינר רע היכי דמי אי דלא נפיק היינו דינר של נחשת אמר רב פפא מכגון דנפיק על ידי הדחק: אמר רבא אמר רב נחמן יאמר לה התקדשי לי במנה והניח לה משכון עליה אינה מקודשת מנה

דמילתא נקט שמי שרוצה למנות מנה אינו מונה לו בפרוטות אלא בדינרין שמקצר חשבונו. ודינר הוא כמו פשוט של כסף וא"ו מעות כדמפרש לקמן (יב, א). ואיכא מ"ד שאע"פ שלא השלים לה המנה צריכה גט, וטעות הוא בידם דמה בין תנאי זה לשאר תנאים. במנה זה. משמע כל המנה ולא חלו הקרושין עד שהגיע בידה כל המנה, אבל במנה סחם אפילו (ד. באשר אחוד. לשנ"ל). ו [ד]לאו ע"מ שאתן לך מנה קאמר. שס. תנאי זה לשאר תנאים. במנה זה. משמע כל המנה ולא חלו הקרושין עד שהגיע בידה כל המנה והאלך מקודשת שבדינר הראשון שנתן לה. רב אשי אמר. אפילו במנה סתם אם היה מונה והאלך אינה מקודשת עד מונה והאלך מקודשת בדינר הראשון שנתן לה. רב אשי אמר. אפילו במנה סתם אם היה מונה והאלך מיהא דאע"ג דאמרינן 3 שהגיע בידה כל המנה, והאי ברייתא [ב]סתם איירי, (ומהא) [ובהא] מילתא פליג עם ההיא אוקימתא דר׳ אליעזר כמו שנפרש לקמן [ט, א ד"ה והלכתא כר׳ אליעזר]. דידעה ביה. שהכירה אותו ומחלה אותו הדינר. שמעינן מיהא דאע"ג דאמרינן 3

קיים מצות נתינה של תורה דגזה״כ שיתן הפודה לכהן ה׳ סלעים. ה. והא ודאי אצטריך לאשמועינן הני תרתי גווני דהאי

דקרושין לא ניתנו לימחל, חיינו דבעינן (שיש לה) (שישלים) ויתן לה שוה פרוטה, ואפילו אמרה הריני כאילו קבלתיה אינו מועיל, אבל אם אמר לה התקדשי במאה דינרים יכולה היא למחול מקצתם הואיל ומגיע בידה פרוטה. ראפילו אמרה הריני כאילו קבלתיה אינו מועיל, אבל אם אמר לה התקדשי במאה דינים וביני הואינו (דינר) של נחשת. והיכי תני מקודשת. על ידי הדחק. משום הכי מקודשת שהרי יכולה להוציא ברוחק, ומיהו יחליף אותו הואיל ואינה יכולה להוציאו בלא טורח. תוכשתא. תבעו זה את זה, האיש תבע תחלה והיא אמרה לו כבר שלא תתקדש לו אלא במאתים, ודאי על מנת ליתן מאתים קדש, ומנה או מאתים סתם הוא זה ומקודשת כמה שנתן לה והוא ישלים המאתים, מיהו אם אינו רוצה להשלים אינה מקודשת כדפרישנא לעיל גבי ההיא דרבי אליעור. [וכן המוכר חפץ לחבירו וכרי] תבעו זה את זה, אם הלוקח תבע ואמר לו קנה החפץ ונתנו לו [יעשו דברי לוקח], אם הלוקח תבע